

תורתך שאלתי

עיון בפרשת השבוע בדרך שאלות ותשובות
גליון מס' 242 - לפרשת שלח תשפ"ו

יהושע בן נון, לא 'בן' נון

ויקרא משה להושע בן נון
יהושע (יג, טז)

מדוע נקרא יהושע 'בן נון' בחיריק (בן), ולא נקרא 'בן' בניקוד סגול? (כדוגמת 'בן עוזיאל, או 'בן ישי')

חתם סופר: כשהשתנה שמה של 'שרי' ל'שרה' נטלה התורה את האות י' (ערך מספרי 10) משמה וחילקה ל-2 אותיות ה' (ערך 5), אחת לשרה (שָׁרָה) ואחת לאברהם (אַבְרָהָם). האות י' ש"הוצאה" משרי עמדה לפני כיסא הכבוד וקבלה על כך, עד שבא משה והוסיף אותה לשמו של הושע בן נון, וקרא לו 'יהושע'.

בשמה של שְׁרִי האות י' היתה עיצור סופי ללא תנועה (בלי נקודה שתחתיה). משנכנסה בראש השם 'יהושע' נזקקה לניקוד משלה, ניקוד הַשָּׂא המורכב מ-2 נקודות אנכיות.

סימני הניקוד (שהם חלק מהתורה שבעל פה) ניתנו במספר קבוע ומדויק מסיני, ואין להוסיף עליהם אפילו נקודה אחת.

מאיפה יקחו 2 נקודות עבור השווא של האות י' של יהושע? לצורך כך "השאלו" 2 נקודות מניקוד הסגול. המורכב מ-3 נקודות של המילה 'בן' (שהיתה אמורה להיכתב 'בן נון').

לאחר שנלקחו שתי נקודות מהסגול (3 נקודות), נותרה תחת הבי"ת רק נקודה אחת, שהיא ניקוד החיריק (י). בשל כך, הניקוד השתנה ל-'בן', אך המשמעות המקורית שלו נותרה כפשוטה: 'בן' (בנו של נון).

3 לשונות - 'ויתור', 'ויחפרו', 'וירגלו'

שֶׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וַיֵּתְרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן (יג, ב)

כאן כתוב 'ויתור', בהמשך הפרשה כתוב 'ויחפרו', 'וירגלו'. מה ביאור 3 הלשונות?

כלי יקר: בנ"י אמרו: 'נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ' (דברים א, כב). הקב"ה אמר: **'ויתורו'** את ארץ כנען, על המרגלים כתוב (דברים א, כד) **'וירגלו'** אותה. **היו 3 דעות:** הקב"ה אמר 'ויתורו', במובן 'יתרון', משום שרצה להראות את יתרונה של ארץ ישראל, שהיא טובה מכל הארצות. לבני ישראל היתה כוונה אחרת, הם ביקשו תואנה לשוב למצרים, ולכן אמרו **'ויחפרו'**, מלשון 'חרפה', רצו לראות את 'ערות הארץ', כדי שתהיה להם סיבה לתלונן. המרגלים השחיתו הרבה יותר, והוציאו מליבם שקרים ולכן כתוב **'וירגלו'** אותה.

לקבלת העלון שלחו את המילה

'מעוניין' או לחצו כאן

office@shaalti.co.il

052-9453811

סמיכות יין לניסוך לפרשת המרגלים

ויין לנסך רביעית ההין (טו, ה)

מדוע נסמכה פרשת נסכים ונכתבה לאחר פרשת המרגלים?

רבי חיים קניבסקי: חז"ל אמרו: מהיכן היו מנסכים יין כל 40 שנה שהיו במדבר? מהאשכול שהביאו המרגלים (שיר השירים רבא ד, יג). פרשת נסכים נכתבה לאחר פרשת המרגלים, משום שהנסכים שהיו במדבר מקורם באשכול הענבים שהביאו המרגלים (טעמא דקרא).

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשִׁיעַ בֶּן נֹון יְהוֹשֻׁעַ

(יג, טז)

מתי קרא משה להושע יהושע?

הדר זקנים: משה לא שינה את שמו של יהושע כעת, במעמד שליחת המרגלים. שינוי השם התרחש הרבה לפני כן, כבר בראשית הדרך, כשיהושע הפך לראשונה למשרתו האישי של משה. כשיהושע מצא חן בעיני משה, החליט משה להעניק לו שם מכובד יותר ושינה את שמו מהושע ליהושע (תוספת י' המסמלת את שם ה'). התורה הציגה אותו ברשימת המרגלים בשמו המקורי מלידה – **הושע**, כדי שנדע במי מדובר (שלא נתבלבל ונחשוב שמדובר באדם אחר).

רוצים להיערך עם רעיונות ודברי תורה לפרשת שלח? לחצו כאן

לשון נסתר 'ועשו להם' - לשון נוכח 'והיה לכם'

וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית... וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית
(טו, לח-לט)

מדוע בתחילה נכתב בנסתר 'ועשו להם', ולאחר מכן בנוכח 'והיה לכם'?

רבי ישראל די קוראל: חז"ל אמרו שכל הזהיר בציצית זוכה להקביל פני שכינה. לפי זה, בתחילה לא היו בני ישראל ראויים שתדבר עמהם שכינה, ולכן דיבר עמם בלשון נסתר, כפי שכתוב: 'ועשו להם'. אולם לאחר שעשו ציצית וזכו לקבל פני שכינה, דיבר עמהם בלשון נוכח, ולכן כתוב: 'והיה לכם'.

הציצית מזכירה את המצוות

וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ

וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה' (טו, לט)

מדוע נבחרה הציצית למצוה שתזכיר את כל מצוות ה'?

ריב"א: משל לשולח לחברו חפץ ומבקש מהשליח שיקשור בבגדו קשר לסימן, שלא ישכח למסור את החפץ. כך הורה הקב"ה לעשות ציצית, לסימן זכירת המצוות.

וַתִּשָּׂא כָל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם

וַיִּבְכוּ הָעָם בַּלַּיְלָה הַהוּא (יד, א)

מדוע נכתבה המילה 'את', ניתן היה לכתוב ללא המילה 'את' כמו שנכתב אצל עשיו, שכתוב 'וישא קולו ויבר'?

רבי חיים קניבסקי: חז"ל דרשו על הפסוק "על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה" (בראשית פרק לב, לג), שהמילה 'את' היא ראשי תיבות **תשעה אב**.

מכאן **שהאוכל בט' באב כאילו אוכל גיד הנשה**. וכן כאן, חז"ל אמרו שאותו לילה שבאו המרגלים היה ליל תשעה באב. ועל כך אמר הקב"ה: אתם בכיתם בכיה של חנים, אני אקבע לכם בכיה לדורות, ומתי? בא"ת – (תשעה אב), דהיינו בתשעה באב.

מעוניינים ברעיונות חינוכיים מפרשת השבוע? שלחו את המילה 'רעיון' למייל

Office@shaalti.co.il

או לחצו כאן

פרשת מקושש העצים

וַיְהִיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר וַיִּמָּצְאוּ אִישׁ מִקֵּשׁ עֲצִים בַּיּוֹם הַשֵּׁבִת

(טו, לב)

מדוע נכתבה פרשת המקושש?

אבן עזרא: ללמדנו שהמקושש עשה את המעשה ביד רמה. ולמרות שהזהירו אותו, לא הועילה ההתראה.